

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tad-19 ta' Gunju, 2009

Citazzjoni Numru. 48/2006

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fis-16 ta' Frar 2006 li permezz tiegħu l-attriċi ppremettiet:

Illi hija miżżewġa ma' l-intimat B u għandhom tlett itfal minuri: X ta' 13-il sena, Y ta' 11-il sena u Z ta' 5 snin;

Illi dan iż-żwieġ tkisser irrimedjabbilment u barra hekk il-ħajja flimkien m'hemmx aktar lokha minħabba eċċessi, moħqrija, theddid u offiżi gravi min-naħa ta' l-intimat kif ukoll minħabba nuqqas ta' ħlas ta' manteniment xieraq lill-esponenti u t-tliet ulied;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi t-tentattivi ta' medjazzjoni ma seħħewx – Dok. B.

Għaldaqshekk l-esponenti titlob bir-rispett li din l-Onor. Qorti jogħgobha:

1. Tiddikjara l-firda personali bejn il-miżżewġin A u B minħabba tortijiet imputabbli lill-intimat B;
2. Tafda l-kura u l-kustodja tat-tlett itfal minuri X, Y u Z f'idejn ir-rikorrenti A;
3. Tiffissa retta xierqa ta' manteniment għar-rikorrenti u t-tlett ulied minuri;
4. Ittemm il-komunjoni ta' l-akkwisti eżistenti bejnha u żewġha billi tillikwidha u taqsamha;
5. Tawtorizza lir-rikorrenti biex flimkien ma' wliedha biss – ad esklużjoni ta' l-intimat – biex jgħix fid-dar taż-żwieġ;
6. Ikunu komminati kontra l-intimat il-konsegwenzi stipulati fl-Art. 51 tal-Kap. 16.

Bl-ispejjeż kontra l-intimat li minn issa huwa mħarrek in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa ta' l-attriċi u l-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata, ppreżentata fit-2 ta' Mejju 2008, li permezz tagħha l-konvenut eċċepixxa bir-rispett:

1. Illi huwa ma jopponix illi tiġi ppronunzjata l-firda personali bejn il-kontendenti pero' din għandha tiġi ppronunzjata minħabba ħtijiet imputabbli lill-attriċi.
2. Illi huwa ma jopponix għat-tieni talba *purche* li jingħata aċċess adegwat għal uliedu.
3. Illi l-esponent ma jopponix għat-talba biex jiġi kkundannat iħallas manteniment għat-tfal *purche* dan ikun

Kopja Informali ta' Sentenza

jirrifletti l-mezzi ta' l-esponent. L-esponent pero' jopponi għat-talba ta' manteniment ta' l-attriċi *stante* illi m'hemmx raġuni għalfejn l-attriċi m'għandhiex issib impjeg.

4. Illi l-esponent ma jopponix għar-raba' talba.

5. Illi l-esponent jopponi għall-ħames talba *stante* illi m'hemmx raġuni għalfejn l-esponent għandu jiċċaħħad minn sehm mid-dar matrimonjali.

6. Illi l-esponent jopponi għas-sitt talba *stante* li t-tort tal-firda hija ta' l-attriċi.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-konvenut u l-lista tax-xhieda.

Rat il-kontro-talba tal-konvenut li permezz tagħha ppremetta:

1. Illi l-kontendenti żżewġu fis-16 ta' Ġunju 1990 (Dok. A).

2. Illi l-ħajja konjugali ġiet resa mpossibli minħabba sevizzi, inġurji gravi, theddid u vjolenza morali kkommessi da parti ta' l-attriċi u inkompatibbiltà ta' karattru.

3. Illi miż-żwieġ twieldu tlett itfal ossia X ta' tlettax-il sena, Y ta' ħdax-il sena u Z ta' ħames snin kif jirriżulta mill-annessi ċertifikati tat-twelid (Dok. B sa D).

4. Illi l-attriċi kienet awtorizzata tipproċedi għas-separazzjoni personali permezz ta' digriet tal-Qorti Ċivili (Sezzjoni Familja), kopja ta' liema diġa' gie esebit mill-attriċi.

Għaldaqstant l-attriċi jitlob umilment li din l-Onorabbli Qorti jogħgobha:

1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti u dana minħabba raġunijiet imputabbli lill-attriċi kif hawn fuq premiss.

Kopja Informali ta' Sentenza

2. Tiffissa għanet u ħinijiet meta l-esponent għandu jkollu aċċess għat-tlett itfal tiegħu minuri.

3. Tapplika kontra l-attriċi s-sanzjonijiet kontemplati fil-Kodiċi Ċivili fosthom dawk kontemplati fl-artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili.

4. Ixxolji l-komunjoni ta' l-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet u tillikwida u taqsam l-istess f'żewġ porzjonijiet li jiġu assenjati waħda lil kull wiehed mill-partijiet, bl-applikazzjoni tas-sanzjonijiet mensjonati fir-raba' talba, okkorrendo billi tinnomina periti nominandi.

5. Tinnomina Nutar Pubbliku sabiex jirċievi l-att opportun tal-qasma u assenjazzjoni u kuratur sabiex jirrapreżenta l-kontumaċja tal-konvenut f'każ ta' bżonn.

6. Tordna l-bejgħ bil-liċitazzjoni ta' assi mmobbli f'każ li jirriżulta li dawn ma jistgħux jiġu komodament diviżi.

7. Tikkundanna lill-attriċi tirrestitwixxi lill-esponent il-propjeta' kollha tiegħu parafernali jew il-valur tagħha.

Bl-ispejjeż kontra l-attriċi ngunta in subizzjoni.

Rat ir-risposta ta' l-attriċi li permezz tagħha esponiet:

1. Illi d-diżgwid li nqala' bejn il-kontendenti huwa imputabbli unikament lill-konvenut;

2. Illi hija taqbel li l-konvenut għandu jkollu aċċess għat-tlett itfal minuri;

3. Illi s-sanzjonijiet tal-Kodiċi Ċivili għandhom ikunu komminati kontra l-konvenut mhux kontra l-esponenti;

4. Illi hija ma topponix għax-xoljiment u l-qasma tal-komunjoni ta' l-akkwisti iżda s-sanzjonijiet għandhom kif intqal ikunu komminati kontra l-konvenut;

5. Illi hi ma topponix għall-ħatra ta' Nutar Pubbliku b'dan li l-ispejjeż relattivi jkunu a kariku tal-konvenut;

6. Illi hi topponi li l-fond matrimonjali jinbiegħ; wara kollox il-konvenut qed jaqbel minn issa, li għadhom ma bdewx jinstemgħu provi, li l-kura u l-kustodja tat-tlett itfal għandhom ikunu f'dati f'idejn l-esponenti; it-tliet minuri naturalment draw l-ambjent u għandhom il-ħbieb tagħhom fil-lokal; ta' min isemmi li f'tentattivi ta' separazzjoni bonarja l-konvenut issuġġerixxa jew (a) li huwa jibqa' jabita fil-fond taż-żwieġ (bl-esponenti tiġġerra bi tlett itfal tara fejn ser iddabbar rasha) jew (b) li d-dar tinbiegħ, iżda qatt ma ried jikkontempla l-possibblita' li jkun hu li joħroġ mid-dar; ta' min ifakkar li l-konvenut jaħdem u għandu ntrojtju regolari, bil-maqlub ta' l-esponenti;

7. Illi l-esponenti ma topponix li żewġha jieħu l-proprjeta' parafernali tiegħu, salv li jsiru l-provi meħtieġa.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut.

Rat l-affidavits preżentati mill-partijiet fosthom ta' l-istess partijiet;

Rat id-digriet tagħha tal-15 ta' Marzu 2006 li permezz tiegħu il-konvenut ġie ordnat iħallas is-somma ta' ħmistax-il lira Maltin (Lm15) fil-ġimgħa għall-attriċi, u tletin lira Maltin (Lm30) fil-ġimgħa għall-minuri;

Rat id-digriet tagħha tat-6 ta' Ottubru 2006 li permezz tiegħu innominat lill-Avukat Dottor Elena Naudi Depasquale bħala Assistent Ġudizzjarju biex tisma' l-provi, u l-verbali tas-seduti li saru quddiemha;

Rat ir-rapport tal-perit tekniku l-AIC Alan Saliba li ġie debitament maħluf a fol 285 tal-proċess;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat;

Illi kif ġia' ingħad l-partijiet it-tnejn li huma qed jitlobu s-separazzjoni minn xulxin għas-soliti raġunijiet. Il-partijiet għalhekk jaqblu li għandhom jisseparaw izda jwaħħlu

f'xulxin għal dan. Tista' tgħid għalhekk li l-partijiet ikkontestaw kollox lil xulxin u baqgħu sa l-aħħar iressqu provi fil-konfront ta' xulxin. Il-Qorti għalhekk se titratta l-vertenzi f'paragrafi għalihom.

TORT

Il-Qorti tħoss li bħal ħafna każi oħrajn li jkunu quddiemha l-partijiet sabu ruħhom wara ftit taż-żmien miżżewġa f'*sistema costante di vessazione e di disprezzo, di oltraggio e di umiliazioni che rendono almeno inopportabile l'abitazione e la vita comune*'. (**"Caterina Agius vs Benedict Agius"** – Prim' Awla 13 ta' Ġunju 1967). L-attriċi spjegat fl-affidavit tagħha (fol 54) li tista' tgħid mill-ewwel żewġha ma kinitx tista' tikkomunika wisq miegħu u l-problemi kien iħallihom għaliha. Tgħid li tħossha *imsawwta mentalment* minnu. Tħossha iktar komda meta tkun waħedha mat-tfal għax huwa dejjem jirrabja magħhom. L-attriċi ipprezentat ukoll affidavit ta' ommha u oħtha li jikkonfermaw partijiet mid-depożizzjoni tagħha. Da parti tiegħu l-konvenut jgħid li sa l-2004 huma qatt ma kellhom problem kbar u ż-żwieġ kien sejjer tajjeb, iżda f'daqqa waħda martu ma riditx taf bih aktar. Lejn l-aħħar tal-proċeduri l-konvenut sosnta li ġurnata fost l-oħrajn mar id-dar lura kmieni fil-għodu (wara li kien telaq għax-xogħol) u sab raġel mistoħbi fil-gwardarobba. Dak il-ħin kien għad hemm it-tfal id-dar, tnejn minnhom kienu reqdin. L-attriċi (u dan ir-raġel stess) sostnew li kien mar id-dar tagħhom biex isewwi l-*computer* u li kif l-attriċi ndunat li żewġha rritorna d-dar hija beżgħet li se jinqala' l-inkwiet u kien għalhekk li staħba fil-gwardarobba. It-tifla kkonfermat li huwa kien mar biex isewwi il-*computer* għaliex kellu *virus*. Il-Qorti għalkemm l-istorja rakkontata tidher ffit imġebbda ma tħossx li hemm prova ta' adulterju fiċ-ċirkostanzi għaliex ma jidhirx verosimili li l-attriċi se ddaħħal lil xi ħadd id-dar meta jkun hemm it-tlett itfal ta' l-eta tat-tfal tal-partijiet kontendenti. Kollox ma' kollox għalhekk il-Qorti tħoss li ż-żewġ partijiet għandhom tort għat-tifrik taż-żwieġ u se tiegħu kollox in konsiderazzjoni meta tiddeċiedi l-kawża.

KURA U KUSTODJA TAL-MINURI

Fl-affidavit tiegħu l-konvenut ikkonċeda li jkun aħjar li l-kura u kustodja tiġi affidata f'idejn martu *purche* jkollu aċċess liberu, u l-Qorti taqbel ma' dan. Ma kienx hemm problemi ta' aċċess. Għalkemm fil-mori tal-kawża ġiet nominata *social worker*, il-partijiet ma jidhirx li baqgħu jinsistu fuq in-nomina u ma jidhirx li hemm l-estremi biex ikun hemm xi nterventi straordinarji tal-Qorti fir-rigward.

QSIM TAL-KOMUNJONI U RITORN TA' BENI PARAFERNALI

Naturalment din hija materja li dwarha hemm ħafna x'wieħed jgħid għaliex il-partijiet għandhom tlett proprjetajiet immobbli *oltre* proprjeta mobbli, u hemm allegazzjonijiet ta' krediti fil-konfront tal-komunjoni ta' l-akkwisti da parti ta' l-attur.

M'hemmx dubju li l-fondi li ġejjin jiformaw il-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet:

Id-dar konjugali, stmata li tiswa mija u disgħa u tletin elf, u tmien mitt Ewro (€139,800) mill-perit tekniku;

Garage numru # stmat tnejn u tletin elf u sitt mitt Ewro (€32,600);

Garage numru ## stmat li jiswa ħmistax-il elf, u mitt Ewro (€15,100).

Hemm diversi kontijiet bankarji li l-bilanċi tagħhom m'humix kbar. Il-konvenut jgħid li l-vettura tagħhom Peugeot li għandha *circa* ħmistax-sena tiswa *circa* ħames mitt lira Maltin (Lm500) – li jammontaw madwar elf, mija u ħamsa u sittin Ewro (€1,165), u l-Qorti se taċċetta din il-valutazzjoni. Jgħid imbgħad li huwa nefaġ *circa* tlettax-il elf u sitt mitt lira Maltin (Lm13,600) minn flusu (li kien ġemma' meta kien ġuvni) fid-dar konjugali. Fost dawn hemm sitt elef lira Maltin (Lm6,000) li huwa ħallas għall-akkwist tad-dar (l-attriċi ħallset elf u ħames mitt lira Maltin (Lm1,500). Kollox ma' kollox dan l-ammont li qed jirreklama l-konvenut għall-Qorti jidher li huwa esagerat. Da parti tagħha l-attriċi filwaqt li tikkonċedi li l-konvenut kellu iżjed paga u allura kien iħallas iktar, tgħid li hi wkoll

kienet toħroġ il-flus għall-ispejjeż fid-dar konjugali (qabel iżżewġu). Għalhekk *arbitrio boni viri* l-Qorti se tillikwida l-ammont li għandu bħala kreditu l-konvenut versu l-komunjoni ta' l-akkwisti (wara li tnaqqas l-ammont li ħarġet l-attriċi) għas-somma ta' sitt elef u ħames mitt lira Maltin (Lm6,500) - minnhom erbat elef u ħames mitt lira Maltin (Lm4,500) għall-ħruġ tal-prezz u ċioe' ta' sitt elef lira Maltin (Lm6,000) nieqes elf u ħames mitt lira Maltin (Lm1,500). Dawn jekwivalu għal ħmistax-il elf, mija u erbgħin Ewro (€15,140). Madankollu jirriżulta wkoll li fil-mori tal-kawża l-konvenut daħħal is-somma ta' elfejn u mitejn lira Maltin (Lm2,200) mis-soċjeta' assikuratriċi li kienu dovuti lill-komunjoni (u allura jrid jirrifondi nofshom), disa' mija u sittin lira Maltin (Lm960) f'kirjiet tal-*garage* u disa' mitt lira Maltin (Lm900) minn kont bankarju kongunt, u dawn jammontaw għal elfejn, disa' mija u sittin lira Maltin (Lm2,960) u għalhekk sitt elef, tmien mija u ħamsa u disgħin Ewro (€6,895). Għalhekk il-kreditu tal-konvenut jibqa' tmint elef, mitejn u ħamsa u erbgħin Ewro (€8,245).

Għalhekk nofs il-valur tal-komunjoni huwa erbgha u disgħin elf, tliet mija u tnejn u tletin Ewro u ħamsin ċenteżmu (€94,332.50) *oltre* d-depożiti fil-banek, liema depożiti l-Qorti se tordna li jinqasmu bin-nofs għal kull parti. Il-konvenut għandu allura l-kreditu msemmi ta' tmint elef, mitejn u ħamsa u erbgħin Ewro (€8,245). Jidher minnota ta' l-attriċi li hija qed titlob li tiġi assenjata d-dar konjugali peress li l-qraba tagħha offew li jgħinuha għal dan l-iskop. Naturalment il-proprjetajiet l-oħra kompriżi l-karozza jeħodhom il-konvenut. Jekk jiġri dan allura, hija tingħata valur ta' mija u disgħa u tletin elf, u tmien mitt Ewro (€139,800) u allura erbgha u erbgħin elf, disa' mija u sbatax-il Ewro u ħamsin ċenteżmu (€44,917.50) iktar minn sehemha li hija għandha tħallas lill-konvenut; *oltre* dan trid tħallu s-somma ta' tmint elef, mitejn u ħamsa u erbgħin Ewro (€8,245) imsemmija; b'kollox għalhekk tlieta u ħamsin elf, mija u tnejn u sittin Ewro u ħamsin ċenteżmu (€53,162.50).

Ma ngabu ebda provi rigward mobbli oħra.

MANTENIMENT

Fil-bidu tal-kawża l-Qorti ordnat ħlas ta' manteniment ta' ħmistax-il lira Maltin (Lm15) u tletin lira Maltin (Lm30) fil-ġimgħa għall-attriċi u wliedha rispettivament. Għalkemm il-konvenut tilef ix-xogħol li kellu fil-bidu tal-kawża rnexxielu jsib xogħol ieħor tista' tgħid bl-istess salarju u kwindi ma hemmx lok ta' varjazzjoni; *stante* l-bidla fil-valuta l-Qorti se takkorda għad-dritt ħamsa u tletin Ewro (€35) fil-ġimgħa għall-attriċi u tnejn u sebgħin Ewro (€72) fil-ġimgħa għall-minuri (erbgħa u għoxrin Ewro (€24) għal kull wild). Kif ġia' ingħad il-Qorti ma tħossx li ngiebu provi konkreti ta' adulterju da parti tal-konveut, apparti l-fatt li ma hemmx talba għal-dikjarazzjoni simili fil-kontro-talba.

DECIZJONI

Il-Qorti għalhekk qed tiddeċiedi l-kawża billi fir-rigward tat-talba attriċi:

- 1. Tippronunzja s-separazzjoni bejn il-kontendenti iżda b'tort maqsum bejn il-partijiet**
- 2. Taffida f'idejn l-attriċi l-kura u kostodja tal-minuri msemmija fir-rikors, b'aċċess liberu da parti tal-konvenut;**
- 3. Tordna lill-konvenut iħallas manteniment ta' ħamsa u tletin Ewro (€35) fil-ġimgħa lill-attriċi għall-manteniment tagħha, u erbgħa u għoxrin Ewro (€24) għal kull wild minuri (għalhekk tnejn u sebgħin Ewro (€72) fil-ġimgħa bħalissa) *rebus sic standibus*; tordna lill-*employer* tal-konvenut jibgħat direttament dan il-manteniment lill-attriċi billi jaqtgħu mill-paga tiegħu;**
- 4. Tordna x-xoljiment u likwidazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti billi tassenja lill-konvenut dawn l-oġġetti; il-vettura Peugeot, u l-garaxxijiet; l-attriċi tiġi assenjata id-dar konjugali, tordna illi mal-pubblikazzjoni tal-kuntratt l-attriċi tħallas lill-konvenut is-somma msemmija ġia' ta' tlieta u ħamsin elf, mija tnejn u sittin Ewro u ħamsin ċenteżmu (€53,162.50) u da parti tiegħu l-konvenut għandu jivvaka l-istess dar immedjatament ma' l-istess publikazzjoni; il-kontijiet bankarji kollha eżistenti għandhom jinqasmu fi kwoti ndaqs bejn il-partijiet;**
- 5. Għall-iskop tal-pubblikazzjoni tal-kuntratt tinnomina lin-Nutar Silvana Borg Caruana u l-Avukat**

Dottor Gabrielle Buttigieg bħala kuratriċi tal-kontumaċċi, u l-istess att għandu jiġi publikat fl-edifiċċju tal-Qorti fid-data li tiffissa l-Qorti stess fuq talba tan-Nutar nominand jew xi ħadd mill-partijiet.

6. tiċħad il-ħames talba in vista ta' dak ġia' deċiż u tilqa' s-sitt talba.

Fir-rigward tal-kontro-talba l-Qorti tilqagħha fir-rigward tad-dikjarazzjoni ta' separazzjoni b'tortijiet imputabbli lill-partijiet indaqs u tilqa' t-talbiet l-oħra sa fejn kompatibbli mad-deċiżjonijiet mogħtija f'din is-sentenza fir-rigward tat-talbiet attriċi u senjatament tilqa' t-tielet talba tal-konvenut u tiċħad it-talbiet li huma inkompatibbli ma' dak li ġia' ġie deċiż aktar qabel fis-sentenza.

L-ispejjeż tal-kawza jkunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----